

1. Informačné slohové útvary

Informácia

- obsahuje akýkoľvek údaj, ktorý je pre nás dôležitý
- má zodpovedať na tieto otázky: KTO? (autor) ČO? (obsah) KOMU? (adresát) PREČO? (cieľ) AKO? (štýl) KDE? (prostredie) KEDY? (čas)

- nachádza sa vo všetkých štýloch, najviac v administratívnom, náučnom a publicistickom, rečníckom, hovoravom, umleckom

zobrazuje: kniha, internet, masmédiá, tlač

prim - nepracované (knihy, internet, články, rozhlas)

sekundárne a terciárne sprac. (katalogizácia listov)

terciárne - bibliografia

pozvánka, výhľad, oznamenie, reklama, informácie

zobrazuje informáciu, promane

informujú, ovplyvňujú

Pozvánka

- musí obsahovať odpovede na otázky (ako v informácii)

Anketa

- slúži na zisťovanie verejnej mienky na nejakú otázku
- má byť postavená tak, aby sa dalo vybrať z odpovedí ÁNO/NIE/NEVIEM

Test

- slúži na zistenie a preverenie schopností, vedomostí, zručností
- odpoveď vyberáme z možností alebo dopisujeme

Reklamácia

- má formu úradného listu (hlavička - moje údaje, adresa príjemcu - naľavo, ale môže byť aj napravo, miesto a dátum, Vec - o čo sa jedná, v texte opíšem čo a prečo žiadam, vlastnoručný podpis)

pozvánka
v zosile (celkom použitý litera)

GRAM. KATEGÓRIE (25. TEMA)

podstatné

2. Slovné druhy

OHYBNÉ:

Podstatné mená - pomenúvajú osoby, veci, javy, môžu byť: konkrétne/abstraktné, životné/neživotné, vlastné/všeobecné, pomnožné (tvar množného pomenúva jedno)/hromadné (tvar jednotného no pomenúva množstvo)

Prídavné mená - pomenúvajú vlastnosti, môžeme ich stupňovať, môžu byť: akostné (nížky), vzťahové (riečny), privlastňovacie (pávi, otcov, matkin)

Zámená - zastupujú ostatné slovné druhy, podľa vecného významu ich rozdeľujeme na: osobné (základné, privlastňovacie), zvratné (základné, privlastňovacie), ukazovacie, opytovacie, neurčité, vymedzovacie

Číslovky - označujú počet, poradie, počet druhov, podľa významu môžu byť: základné, skupinové, radové, násobné, druhové, zlomkové

Slovesá - časujeme ich, vyjadrujú činnosť alebo stav

NEOHYBNÉ:

Príslovky - vyjadrujú okolnosť alebo vlastnosť deja, podľa významu môžu byť: miesta, času, spôsobu, príčiny, ak sú odvodené od prídavných mien môžeme ich stupňovať

Predložky - vyjadrujú vzťahy medzi pomenovaniami, môžu byť prvotné/druhotné (môžeme zaradiť aj do iného slovného druhu) alebo jednoduché/zložené

Spojky - spájajú slová a vety, môžu byť priraďovacie/podraďovacie

Častice - vyjadrujú postoj hovoriaceho k výpovedi

Citoslovcia - vyjadrujú city, napodobňujú zvuky, môžu byť vlastné/zvukomalebné = onomatopoeje

Cesta viedla okolo lesa.

Keď pôjdeš okolo, zastav sa u mňa.

Mám okolo 20€.

predložka (okolo koho?čoho?)

príslovka (kade pôjdeš?)

častica (môžem zameniť za inú - asi 20€)

prísl. 6 prísl. kuauore
vypis. 4 prísl. kuauore

prísl. 5 prísl. kuauore
vypis. 5 prísl. kuauore
(vymiera: prísl. kuauore * prísl. m. sa dajú
skupovať)

3. Rečnícky štýl (osobné, ... podávané za pozorovateľa)

- štýl verejnej komunikácie, náuka o rečníctve = **rétorika**, vždy je rečník a publikum
- najčastejšie majú prejavy ústnu podobu, ale väčšina je vopred pripravená písomne
- prejavy majú subjektívno-objektívny charakter (SUB-je na rečníkovi aké fakty a príklady si vyberie, aké bude poradie; OBJ-informácie)
- funkcia: presvedčiť a propagovať, poučiť alebo aj zabaviť
- **znaky**: verejnosť (vždy sa niekde prednáša), sugestívnosť (rečník sa snaží zapôsobiť na publikum), ústnosť/písomnosť, adresnosť (má konkrétneho príjemcu), názornosť (využíva sa moderná technika)
- jazykové prostriedky: trópy, figúry, rečnícka otázka a odpoveď

Žánre:

- agitačné - politická reč, súdna reč (založené na argumentácii, cieľom je presvedčiť poslucháča)
- náučné - monologické (prednáška, prezentácia, referát), dialogické (diskusný príspevok)
- príležitostné - verejné (rámcové-otvárací, uvítací; informačné-výzva, výstrah), súkromné

Prednáška

- výkladový a informačný slohový postup, hlavnou úlohou je vysvetľovať fakty, udalosti s využitím názorných pomôcok

Referát

- informačný slohový postup, ale aj opisný a rozprávací, je písomne pripravený, ale prednáša sa ústne

Diskusný príspevok

- prejav, ktorý nadväzuje na hlavný referát alebo prednášku

- o čom som mala povedať...

4. Komunikácia

- výmena informácií medzi komunikantmi (podávateľom a prijímateľom) pomocou spoločného systému znakov, dôležitú úlohu zohrávajú mimojazykové prostriedky (mimika, gestikulácia)

- môže byť:

- verbálna - písomná/ústna
- neverbálna - mimika, gestikulácia/znaky, symboly (dopravné značky)
- bežná - súkromie, nespisovné slová
- oficiálna - verejná sféra, odborné výrazy, zdvorilostné formulky
- monologická - hovorí jeden človek, chýba spätná väzba
- dialogická - rozhovor viacerých osôb, je spätná väzba

PRÍAMA - osobné odpovede, rozhovor
NEPRÍAMA - článok v novinách...

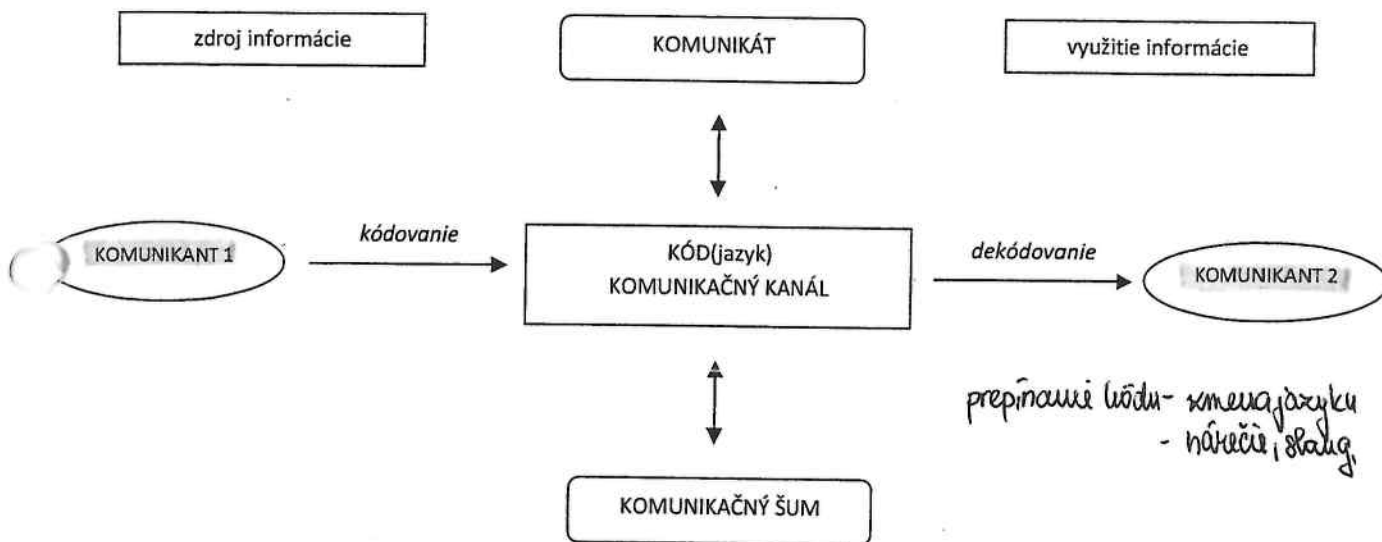
- princípy komunikácie:

- princíp kooperácie - musíme sa priblížiť úrovni toho, s kým hovoríme
- princíp zdvorilosti - musíme sa vedieť spoločensky správať
- princíp irónie - veľmi citlivo musíme využívať iróniu, ktorá môže oživiť konverzáciu, ale aj uraziť adresáta

- znehodnotenie komunikácie:

- ústna - šum, hluk, nepresné informácie, neznalosť jazyka, odvádzanie pozornosti - opakovanie slov, rečové chyby, zlá výslovnosť
- písomná - nečitateľnosť, zlá úprava, nepresné informácie

KOMUNIKAČNÝ REĹAZEC

Komunikant 1 - autor, odosielateľ informácie

Komunikant 2 - adresát, prijímateľ informácie

Kódovanie - zmena myšlienky na slová

Dekódovanie - zmena slov na myšlienky

Kód - výber jazyka, komunikanti môžu prepínať kódy (zo SJ do AJ, zo spisovnej podoby do nespisovnej)

Komunikačný kanál - sprostredkovateľ prenosu informácií

Komunikát - text, prejav, informácia

Komunikačný šum - sťaženie prenosu informácií (viď znehodnotenie komunikácie)

5. Hovorový štýl

- subjektívny, rozlišujeme ^{1.} oficiálnu (spisovný jazyk) a ^{2.} neoficiálnu komunikáciu (nespisovný jazyk) → (školáci, prostredie, práca)
rodina, kamaráti
- využíva všetky slohové postupy
- znaky:

- *ústnosť, spontánnosť*
 - o ale aj v písaných útvaroch (list, email, SMS)
 - o nepresné údaje, obrazné pomenovania, frazeologizmy
 - o pestrá modalita viet, rôzna intonácia
- *konverzačnosť* (dialógy)
- *súkromnosť*
 - o nárečie, slang, rodinné slová, kontaktné slová (oné)
 - o nedodržiavanie pravopisnej a výslovnostnej normy
 - o žargón - určité veci pomenujem určitými slovami 1000=liter
 - o argot - druh slangu, ktorý využívajú zločinci; krátkodobá platnosť (pomenovanie akcie)
- *situačnosť*
 - o viaže sa na konkrétnu situáciu - ukazovacie zámená
 - o neverbálna komunikácia (mimika, gestikulácia)
- *stručnosť*
 - o univerbizácia - nahrádzanie viacslovných pomenovaní jedným slovom
 - o tvorenie skratiek, vypúšťanie častí slov (dovi)

písomný - umelá literatúra

- útvary: rozprávanie, rozhovor, telefonický rozhovor, list, oznámenie, kondolencia, blahoželanie, email, SMS, chat, reklama, inzerát

INDIVIDUÁLNY ŠTÝL - *každý od: vek, rodinné, prostredie, zameriavanie, IQ, politika*

každý človek je individuálna bytosť, preto má každý svoj individuálny štýl (spôsob reči, používanie výrazových prostriedkov), vplýva naň vek, vzdelanie, pohlavie, ...

- ústny*
1. *písomná forma* - *episovné slovo, oficiálny jazyk (politika, spoločenský styl)* (rykani - pracovné)
 2. *štandardná forma spisovného jazyka* - celonárodná platnosť, používa sa v každodennej komunikácii, najviac sa približuje k spisovnej forme, dodržiava najviac normy, ojedinele sa môžu zjaviť profesionalizmy, *slang*, používa sa v medzinárodnom styku *(pracovník, škola)*
- bežná hovorová reč *plebejský jazyk* *(> šéf, dobrý veta)*
 3. *subštandardná forma spisovného jazyka* - celonárodná platnosť, používa sa v priateľskom vzťahu (v škole, na pracovisku), viac slangu, bežne používané nárečové slová, *familiárne slová*, *rodinná*, *známi*, *príatel*
 4. *nárečia*
- písomný (rozdiely rykani ↔ tykani; priateľci ↔ úradci)*

Ja sa do toho nevyznám.

My tomu nechápeme.

Za týmto som túžil celé detstvo.

Keby mám čas, idem do kina.

Zdá sa, že nepríjemné fakty neberiete v úvahu.

7. Znelostná asimilácia

- je to prispôsobovanie výslovnosti jednej spoluhlásky nasledujúcej
- spodobovanie nastáva vtedy, ak sa v reči stretnú vedľa seba dve párové spoluhlásky, znelá s neznélou, neznélá so znélou. Pri výslovnosti sa prvá spoluhláska zvukovo prispôsobí druhej – zmení sa na svoj znelostný pár.
- prichádza k nej:
 - vo vnútri slova - platba
 - na začiatku slova - vták
 - na konci slova - sneh
 - medzi predložkou a slovom - *pod stolom*
 - na začiatku vety
 - na konci vety - Jedz!

Párové znelé: B, D, Ď, DŽ, G, Z, Ž, V

Párové neznélé: P, T, Ľ, C, Č, K, CH, S, Š, F

Nepárové znelé: M, N, Ň, L, Ľ, R, Ř, J

- k spodobovaniu dochádza aj v spoluhláskových skupinách: mestský, francúzsky
- kvôli lepšej výslovnosti sa niektoré predložky vokalizovali (s,z,k,v) - pridali sme samohlásku (so,zo,ku,vo)

Výslovnosť V

- v ako v: ak nasleduje samohláska/znelá párová/znelá nepárová (vzdelanie,voda)
- v ako f: ak nasleduje neznélá spoluhláska/ak sa nasledujúce slovo začína na neznélú spoluhlásku(včela, v práci)
- v ako u: ak je na konci slova/po samohláske/po r,l (chlapov, pravda)

Pravidlo o rytmickej krátení

- v slovenčine nesmú po sebe nasledovať 2 dlhé slabiky
- výnimky:
 - G pl. žen.r.
 - str. rod vzor vysvedčenie - lístie
 - prívlastňovacie príd. m. - páví
 - zámená - niečí
 - číslovky - párkrát
 - slovesá - hlásievať

8. Fázy vývinu slovenského jazyka

1. hlaholika
2. cyrilika
3. latinčina
4. slovaččina

⇒ bernolákovčina, od štúry
kodifikácia - hataľ.

1. predpisovná etapa:

- praslovančina - jazyk Slovanov do 8. storočia, rozdiely vznikli pri sťahovaní
- stará slovenčina - neoficiálny jazyk Slovanov, popri nej sa od 9. storočia vyvíjala starosloviencina
- starosloviencina - prvý slovanský spisovný jazyk (priniesli Konštantín a Metod), používali ju mníši, kňazi, šľachtici; prvé písmo - hlaholika (malé písmená gréckej abecedy), potom cyrilika (veľké písmená gréckej abecedy), po rozpade VM zaniká, zostala len stará slovenčina v ústnej podobe
- po rozpade VM sme boli súčasťou Uhorska - hlavný jazyk latinčina (11.-18. st.), popri nej sa v 14.-19. st. používala slovakizovaná čeština/kravická čeština/biblická čeština (doniesli ju študenti, husiti)
- prvý, ale neúspešný pokus o uzákonenie spisovnej slovenčiny - Jozef Ignác Bajza (nemal kodifikačné príručky)

2. spisovná etapa:

- 1. kodifikácia spisovnej slovenčiny - 1787 - Anton Bernolák, základom bolo západoslovenské nárečie, prijali ju len katolíci, evanjelici používali slovakizovanú češtinu
berdolákovčina s' → ss podm. → veľké písmená!
- 2. kodifikácia spisovnej slovenčiny - 1843 - Ľudovít Štúr + Hurbán + Hodža, základom bolo stredoslovenské nárečie, prijali ju všetci
neboli dvojhlásky, ale: ja, je, ... d, t, e, n, e, l, e
- 1851 - Hodžovsko-hattalovská reforma (zaviedlo sa i/y, ä, dvojhlásky ia, ie, ô, de, te, ne, le, di, ti, ni, li bez mäkčeňa), odvtedy sa len upravuje a prispôbuje dobe
pod m. → malým nebol y, ô, ani ä d, t, e, n, e, l, e dvojhlásky ja, ie, ... normálne: č, š, j, v nárečia
- matičné (Matica slovenská 1863) a medzivojnové obdobie ČSR → snaha vytvoriť jeden československý národ a jazyk na základe češtiny, purizmus (snaha o oslobodenie slovenčiny od všetkých cudzích slov, aj zaužívaných)
- po 2. svetovej vojne nastalo zlepšenie postavenia slovenčiny - federatívne usporiadanie štátu, slovenčina sa zrovnoprávnila
- posledná úprava 1991
úprava 60. rokov a 2. úprava

- normy spisovného jazyka sa nachádzajú v týchto príručkách:

- Pravidlá slovenského pravopisu (gramatika)
- Pravidlá slovenskej výslovnosti (fonetika)
- Morfológia slovenského jazyka (skloňovanie, stupňovanie, časovanie)
- Krátky slovník slovenského jazyka (slová vysvetlené opisnou formou)

• Synonymový slovník

• Etymologický slovník

9. Rozprávací slohový postup (príbeh)

- v konverznom, umelckom štýle
- je založený na časovej následnosti alebo postupe príčina a dôsledok
- zachytáva udalosti, ako sa odohrávajú v čase a priestore
- každý príbeh je jedinečný a neopakovateľný
- využíva sa vo všetkých štýloch (okrem náučného a administratívneho)
- základným útvarom je rozprávanie
- žánre: epos, bájka, rozprávka, poviedka, novela, ...

Rozprávanie

EKKPZ Δ - musí obsahovať: úvod, zauzľovanie, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie /záver

- postupy rozprávania: (kompozícia)

- chronologický - všetko postupne
- retrospektívny - odkonca
- reťazový kompozičný - príbehy pospájané postavami
- in medias res - vtrhnutie do deja

- delí sa na:

- pásmo rozprávača (prejaví sa v umelckom štýle)

- vševediaci - vie všetko o všetkých postavách, v 3. osobe
- osobný (personálny) - vie všetko o jednej postave, v 3. osobe sg./v 1. osobe
- ja-rozprávanie - autor je postava, v 1. osobe
- oko kamery - zachytáva len to, čo vidí a počuje, nie sú vnútorné monológy, len po povrchu

- pásmo postáv (priama reč) i vnútorný monológ, 3. os. i

- na zdramatizovanie autor využíva dynamizujúce prvky: krátke vety, opakovanie slov, nedokončené výpovede, historický prítomník (sprítomňovanie minulých dejov) ozdobné prvky.

10. Prirad'ovacie súvetie

- je spojenie 2 rovnocenných viet - obidve sú hlavné
- vety sa spájajú prirad'ovacími spojkami

ROZDELENIE:

- zlučovacie - vety vyjadrujú po sebe nasledujúce deje (a, i, aj, ako, ani, či) ~~a potom~~
- stupňovacie - druhá veta stupňuje význam prvej (nielen - ale aj, ba aj, ba dokonca) až
- odporovacie - druhá veta popiera prvú (ale, však, no, lenže, avšak)
- vylučovacie - vety sa navzájom vylučujú (buď-alebo, buď-buď, či, alebo)
- dôvodové - druhá uvádza dôvod prvej vety (veď, avšak, totiž)
- dôsledkové - prvá veta vyjadruje dôvod, druhá dôsledok (bez spojok, a tak, a predsa, a preto)

Polovetná konštrukcia

- jednoduchá konštrukcia medzi vetou a súvetím, majú skracovať a zhusťovať text
- môže byť:

- neurčitková - Zašli sme do kuchyne vypýtať si vodu.
- prechodníková - Chodil po izbe učiac sa báseň.
- prídavná - Išiel po ulici spievajúci pieseň. (minulé) Napísaný list odniesol do schránky. (trpné)

Buď budeš poslúchať, alebo zostaneš doma.

Rozmýšľal som, no odpoveď som nenašiel.

Potrebovala moju pomoc, a tak som prišla.

Teraz už nielen bežali, ba priam leteli s vetrom opretek.

Rád by som ti ukázal svoju pracovňu, lenže som si zabudol kľúče.

Chlap chodil pred domom, až nakoniec zmizol v bočnej uličke.

Idem na obed a potom sa ešte vrátim do školy.

11. Súkromný list, moderné útvary písomnej komunikácie

SÚKROMNÝ LIST

- zámená začínajúce na T, V píšem s veľkým písmenom (iba v súkromnom liste).

cca 2cm

0
D
S
E
K
Y

Úvod....

Jadro....

Záver....

Zdvorilostná formulka

miesto, dátum

Milá Jana, ! Akvá, Jana, !
Oslovenie! / Oslovenie,
veľké písmo malé

mm
podpis

P.S.:(za každým P.S. ďalší podpis)

(ak som niečo zabudol) mm

INZERÁT

- krátky útvar, ktorým pútavo niečo oznamujeme *stručnosť*
- vyskytuje sa v masovokomunikačných prostriedkoch, na zastávkach
- využíva publicistický (aktuálnosť, módne slová) a administratívny štýl (veľa detailov na malom mieste)
- minimálny, zhustený text, výrazná grafická úprava, ilustrácie, výstižný a zrozumiteľný titulok

REKLAMA

- nátlakový komunikát, výstižný slogan, stručnosť, výstižnosť, propagácia niečoho, nemala by zavádzať
- *objektívnosť* *produktu*

MODERNÉ ÚTVARY PÍSMONEJ KOMUNIKÁCIE

Email

- elektronická pošta, nahrádza list (zámená s T, V ako v liste)
- nemá byť prehnane stručný (nemá obmedzený počet znakov)

VÝHODA: rýchlosť

NEVÝHODA: • nižšia kvalita
• väčšia závislosť na aplikácii
• nedostatok

SMS

- má 160 znakov - musíme byť stručná, používame skratky, úsporné vyjadrovanie
- spolu s emailom veľmi rýchla forma komunikácie

Odkazovač na záznamník

- využívam ho vtedy, ak nechcem byť rušená
- používa sa skôr vo firmách
- klady: blesková odpoveď, zápory: obmedzený počet, zneužitie informácií

Sociálne siete

12. Systém slovnej zásoby

SLOVÁ PODĽA LEXIKÁLNEHO VÝZNAMU

- jednovýznamové
- viacvýznamové

SLOVÁ PODĽA VZŤAHU MEDZI ICH LEXIKÁLNymi VÝZNAMAMI

- homonymá
- synonymá
- antonymá

SLOVÁ PODĽA ZARADENIA DO JAZYKOVÉHO ŠTÝLU

- hovorový
- administratívny
- náučný
- umelecký
- publicistický
- rečnícky

SLOVÁ PODĽA SPISOVNOSTI

- spisovné
- nespisovné - nárečie, slang

SLOVÁ PODĽA CITOvéHO ZAFARBENIA

- neutrálne
- expresívne - kladné (zdrobneniny, detské a rodinné slová, eufemizmy)
- záporné (pejoratíva, nadávky, zveličujúce slová, vulgarizmy)

SLOVÁ PODĽA PÔVODU

- domáce
- zdomácnené
- cudzie

SLOVÁ PODĽA DOBOVÉHO VÝSKYTU

- archaizmy - predmet existuje, ale vytvorili sme novší názov
- historizmy - predmet, ktoré slovo pomenúvalo už zanikol
- zastarané slová - existuje nové slovo, ale niektorí používajú staré pomenovanie
- neologizmy - nové slová

13. Podradňovacie súvetie

- podradňovacie súvetie je spojené z 2 nerovnocenných viet
- jedna je hlavná a druhá vedľajšia
- vedľajšia veta vyjadruje vetný člen hlavnej vety, bližšie určuje význam hlavnej vety, obyčajne sa začína podradňovacou spojkou
- vety v podradňovacom súvetí sa môžu spájať pomocou:

- podradňovacích spojok (že, aby, lebo, ...)
- vzťahných zámen (ktorý, kde, kedy, ...)

- typy vedľajších viet:

- Podmetová - Strašné je (to), že sa nič nestalo.
- prísudková - Jánošík bol taký, že ho nik nepremohol.
- predmetová - Cítila som, že vyhrám.
- prívlastková - Mám rád koláče, ktoré pečie moja mama.
- príslovková
 - a) miestna - Kamkoľvek pozrieš, všade sa už zeleň rozlieva.
 - b) časová - Nepôjdeš von, kým si neopravíš známky!
 - c) spôsobová - Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.
 - d) príčinná - Nemôžem ísť do kina, lebo som chorý.
- doplnková - Videl Janu, ako kráča dolu ulicou.

Dohledy? časová

Kto, čo? predmetová

Prečo? príčinná

Plýe chlopa sa krá na dvore? prívlast

Kto, čo? podmetová

Kam sa vrátil? miesta

Ak sa zúčastníš? spôsobová

M 2

SI 2

AS 2

PS 2

SI 1

AS 3

CH 1

EL 2

DB 2

UK 1

6 → 2

14. Prozodické vlastnosti reči

TÓNOVÁ MODULÁCIA

- **melódia**

- o uspokojivá končiaca (kadencia) ^{klusavá} - oznamovacie vety, doplňujúce otázky (začínajú sa opytovacím zámenom)
- o neuspokojivá končiaca (antikadencia) ^{stúpavá} - otázky bez opytovacieho zámena, zisťovacie otázky (áno/nie) rozkazovacia a želacia veta
- o neuspokojivá nekončiaca (semikadencia) ^{aj stúpavá aj klesavá môže byť} - v neukončených výpovediach, stúpavá alebo rovnomerná ^{v prívratných výpovediach}

- **hlasový register** (výška hlasu)

SILOVÁ MODULÁCIA

- **prízvuk** - prirodzený je na prvej slabike, nepárne slabiky sú prízvukné - využívajú to básnici, keď vytvárajú stopy (slovenčina vytvára trochej), keď chcú vytvoriť iné strofy musia použiť predklonky (neprízvukné, stoja pred slovom, ku ktorému sa viažu) a príklonky (neprízvukné a jednoslabičné slová, stoja vždy za slovom, na ktoré sa viažu); ^{slovný} ^{o ne hľadaj ďalšie} ^{veľký prízvuk - kde dojem prízvuku, tým menším obsah vety}
- **dôraz** (vetný prízvuk) - dávame na slovo, ktoré chceme vo vete zdôrazniť, meníme ním obsahový význam vety, **emfáza** (citový, expresívny dôraz)
- **intenzita hlasu** (sila hlasu)

ČASOVÁ MODULÁCIA

- **kvantita** - vzniká rôznou dĺžkou vyslovovania hlások, na vyslovenie dlhej hlásky potrebujeme 2krát toľko času ako na vyslovenie krátkej ^{slabiky < dlhý (cis: 2x krátka)}
- **rytmus** - vzniká striedaním dlhej a krátkej hlásky
- **pauza** - fyziologická (prirodzená) - potreba nadýchnuť sa (kde je čiarka, koniec vety)
 - významová - robíme ju nielen tam, kde chceme niečo zdôrazniť, jej druhom je umelecká
 - defektná (neprirodzená) - vzniká pri tréme, pri rozrušenej reči
- **tempo** (rýchlosť) - menej dôležité veci rýchlejšie, dôležitejšie veci pomalšie

KVALITATÍVNA MODULÁCIA

- **zafarbenie hlasu** (timbre) - daná geneticky, nedá sa zmeniť, len cvikom čiastočne upraviť

INTERPUNKCIA

- interpunkčné znamienka sú grafické znaky, ktoré nemajú fonetickú ani lexikálnu hodnotu a používajú sa na členenie textu. Pri čítaní nahlas sa prejavujú zmenou intonácie a prestávkami v texte.

^{príama, udržiava}
U: „P .?!“

„P ,?!“ u

„P ,“ u „p .?!“

() „ ! ? . , ; ‘ ’

^{UVA nepatrí a sem}

15. Vetné členy, vetné sklady

Vetné členy:

- hlavne {
- podmet - vyjadrený, nevyjadrený = zamlčaný
 - prísudok - slovesný, slovesno-menný (Brat je učiteľ)
- vediagje {
- prívlastok - zhodný, nezhodný (vyluča kelav (za slovom) prid. meno; pod. m. > nezhodný > slovom)
 - predmet - priamy, nepriamy (A - priamy)
 - príslovkové určenie - miesta, času, spôsobu, príčiny
 - prístavok (rozvíja informácie o podstatnom mene, je oddelený čiarkami)
 - doplnok (rozvíja súčasne podstatné meno aj sloveso, býva na konci vety)

Vetné sklady:

- prísudzovací (podmet, prísudok)
- určovací (nadradený a podradený vetný člen)
- priraďovací (viacnásobný vetný člen = rovnovenné)

→ poznáme aj viacnásobné vetné členy

Uky:

Študenti a študentky sa v piatok zúčastia výchovného koncertu.

Podmet

4m

1s

5z

3B

Vedúci oddielu zbral žiakov na výlet do hôr

2

5n

1s

3A

4m

5n